

Zemkopības ministrijas sniegtās atbildes uz nozaru iesniegtajiem jautājumiem

Skaidrojumi, saīsinājumi:

- **PPP** – Pienācīgas pārbaudes paziņojums (*angliski DDS jeb Due Dilligence Statement*);
- **EUDR – Atmežošanas regula** (*Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 31. maija Regula (ES) 2023/1115, ar ko paredz noteikumus par to, kā Savienības tirgū darīt pieejamas un kā eksportēt no Savienības konkrētas ar atmežošanu un meža degradāciju saistītas pirmprecis un izstrādājumus, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 995/2010*);
- **ZM** – Zemkopības ministrija
- **EK** – Eiropas Komisija
- **MVU uzņēmums/operators/tirgotājs** – mikrouzņēmums, mazais un vidējais uzņēmums atbilstoši EUDR 2. panta 30. punktam (atbilstoši Direktīvas 2013/34/ES 3. pantā dotajai definīcijai) <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj/?locale=LV>
- **Lielais uzņēmums/operators/tirgotājs** – uzņēmums, kas nav MVU
- **Q&A** – EK skaidrojošais jautājumu – atbilžu dokuments <https://circabc.europa.eu/ui/group/34861680-e799-4d7c-bbad-da83c45da458/library/e126f816-844b-41a9-89ef-cb2a33b6aa56/details?>
- **EK vadlīnijas** – EK skaidrojošais vadlīniju dokuments EUDR piemērošanai https://green-business.ec.europa.eu/publications/guidance-eu-deforestation-regulation_en

!! Piezīme: Atbildes uz jautājumiem, kas saistīti ar regulas piemērošanas termiņiem ir sagatavotas, balstoties uz pašreiz spēkā esošo regulējumu, t.i., ka Atmežošanas regula tiek piemērota no 2024. gada 30. decembra vidējiem un lieliem uzņēmumiem un no 2025. gada 30. jūnija sīkiem (mikro) un maziem uzņēmumiem.

N.p.k.	Jautājums(i)	ZM skaidrojums
1.	Ko tieši nozīmē atmežota zeme? Kas ir “mežs”?	<p>Atmežošana ir personas darbības izraisīta meža pārveidošana citā zemes lietošanas veidā. Meža likumā ietvertais normatīvais regulējums attiecībā uz atmežošanu ir šāds: Meža platību atmežo, ja tas nepieciešams:</p> <ul style="list-style-type: none"> • būvniecībai; • derīgo izrakteņu ieguvei; • lauksaimniecībā izmantojamās zemes ierīkošanai; • īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai; • valsts sauszemes teritorijas aizsardzības un neaizskaramības nodrošināšanai vai valsts apdraudējuma situācijas novēršanai militārajos objektos un to aizsargjoslās. <p>Atmežošanu var veikt, ja personai ir izdots kompetentas institūcijas administratīvais akts, kas tai piešķir tiesības veikt minētās darbības, un persona ir kompensējusi valstij ar atmežošanas izraisīto negatīvo seku novēršanu saistītos izdevumus.</p> <p>Īpašumam, kurā ierosināta atmežošana, nepieciešama spēkā esoša meža inventarizācija. Atmežošanas regulas izpratnē atmežošana ir meža pārveidošana par lauksaimniecības zemi. Līdz ar to regula neietekmē pārējos atmežošanas gadījumus, piemēram, kad tiek veikta būvniecība vai derīgo izrakteņu ieguve.</p> <p>Saskaņā ar pašreizējo EUDR regulējumu 2. panta 4. punktā “mežs” ir zeme, kura aptver vairāk nekā 0,5 ha un koki garāki par 5 m un vainagu projekcija ir lielāka par 10%, vai kurā ir koki, kas spēj sasniegt šīs robežvērtības in situ, izņemot zemi, kas galvenokārt paredzēta lauksaimniecības vai pilsētu zemes izmantošanai. Tas nozīmē, ka regulas izpratnē arī atsevišķu meža platību, kas nav lielākas par 0,5 hektāriem, pārveidošana par lauksaimniecības zemi nerada ierobežojumus šajā platībā iegūtu produktu tirdzniecībai.</p> <p>Piemēri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mežs (lielāks par 0,5ha) uz lauksaimniecības zemi – aizliegta iegūtās koksnes un šajā platībā iegūtu regulas pielikumā minēto produktu tirdzniecība; • Mežs uz autoceļu – nav ierobežojumu; • Mežs (līdz 0,5ha) uz lauksaimniecības zemi – nav ierobežojumu.

2.	Kā tas attiecas uz plantācijas mežiem?	<p>Plantāciju meža ierīkošana mežos, kas veidojušies dabiski atjaunojoties, regulas izpratnē tiek uzskatīta par meža degradāciju.</p> <p>Ņemot vērā to, ka Latvijas normatīvajos aktos ir ietverts nosacījums plantāciju meža ierīkošanai – tos neierīko meža zemē un eksistē instruments, kā šos gadījumus identificēt – atbilstošs ieraksts meža valsta reģistrā, tad koksnes ieguve šādās platībās nav uzskatāma par meža degradāciju. Ņemot vērā to, ka plantāciju meži ierīkoti pēc zemes īpašnieka izvēles, eksistējot iespējai tos atgriezt atkal par lauksaimniecības zemi, tad šādos gadījumos netiek ierobežota šajās platībās iegūto produktu tirdzniecība (tiesiskās paļāvības princips). Pēc plantāciju meža nociršanas īpašnieks var mainīt šīs platības izmantošanas mērķi, t.i. šajā platībā atkal ierīkot lauksaimniecības zemi vai arī to izmantot citiem mērķiem.</p>
3.	Kā tas attiecas uz teritorijām, kas līdz 1940g. bija dabīgās pļavas?	Regula iezīmē 2020. gada 31. decembri kā robežlīniju, no kuras turpmāk vērtē atmežošanu un meža degradāciju. Attiecībā uz pļavām kā biotopu, vadlīnijas pieļauj atkāpi no regulas prasībām, ja meža platībā tiek atjaunots biotops.
4.	Kā tas attiecas uz mežiem, kas sastādīti (ieauguši) uz meriolētajām (ar drenāžu) platībām?	Regulā nav ietverti nosacījumi attiecībā uz meliorāciju. Saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem, meža ieaudzēšana platībās ar slēgtām meliorācijas sistēmām nav atļauta, līdz ar to koku novākšanu šādās platībās nevar uzskatīt par atmežošanu regulas izpratnē.
5.	Kā tas sasaucas ar Eiropas zaļo kursu attiecībā uz zālāju saglabāšanu?	Attiecībā uz zālājiem kā biotopu, vadlīnijas pieļauj atkāpi no regulas prasībām, ja ar mežu klātā platībā tiek atjaunots biotops.
6.	Kā tas attiecas uz mežiem militārajos poligonos (<i>Piemēram Sēlijas poligons, kur mežu atjaunošana ir atcelta un vairākos tūkstošos ha izcirstājās teritorijās saaug zāle, kas mehāniski nebūs novācama un kļūs ugunsbīstama</i>)	Meža likums militāro objektu ierīkošanu atrunā kā atsevišķu gadījumu, kad tiek veikta atmežošana un militārajos poligonos parasti nenotiek regulas pielikumā uzskaitīto produktu ieguve un ražošana, tāpēc regula šīs platības neskar.
7.	Kā tas ietekmē ārpus blokos bioloģiski sertificētajām meža platībām?	<p>Zeme, kas galvenokārt tiek izmantota lauksaimnieciskai ražošanai, netiek ietekmēta. Regulas izpratnē:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “izmantošana lauksaimniecībā” ir zemes izmantošana lauksaimniecības nolūkā, tostarp lauksaimniecības plantācijām izmantota zeme un atmatā atstāta lauksaimniecības zeme, un izmantošana lopkopībai. • “lauksaimniecības plantācija” ir zeme ar koku audzēm lauksaimnieciskās ražošanas sistēmās, piemēram, augļu koku plantācijas, eļļas palmu plantācijas, olīvu dārzi un

		<p>agromežsaimniecības sistēmas, kur kultūraugus audzē zem koku vainagu klāja; tas ietver visas attiecīgo pirmpreču, izņemot koksnes, plantācijas; lauksaimniecības plantācijas ir izslēgtas no jēdziena “mežs” definīcijas.</p> <p>Līdz ar to regula neattiecas uz gadījumiem, kad vienā platībā vienlaicīgi tiek audzēti koki un veikta lauksaimnieciskā darbība.</p>
8.	Ko tur drīkstēs darīt? Ja nevar ganīt, tad taču vismaz ar naftas produktiem darbināmiem traktoriem varēs pļaut kukurūzu?	Pagaidām spēkā esošā regula attiecībā uz Latvijas situāciju ietekmē vienīgi ar liellopiem saistītu produktu ražošanu. Jāņem vērā, ka regulā ir ietverta ideja ietekmes sfēru paplašināt, tai skaitā arī attiecībā uz kukurūzu.
9.	Vai ir atļauts ievest preces (<i>piemēram, šokolādi no Ukrainas, muitas kods 1806</i>) ES teritorijā pēc 30.12.24, kuras bija saražotas pirms 30.12.2024? Kāds dokuments būs pietiekams, lai apstiprinātu ražošanas datumu?	<p>(<i>jautājuma turpinājums</i>) <i>Vai ražotāja kvalitātes sertifikāts ar ražošanas datumu būs pietiekams?</i></p> <p>EUDR 1. pielikumā minētās preces (pirmpreces un attiecīgos izstrādājumus), kas saražotas pirms 30.12.2024. būs atļauts ievest ES teritorijā arī pēc šī datuma.</p> <p>1) Standarta situācijās – Ja šādas preces (<i>izņemot koksni un koksnes izstrādājumus, uz kuriem attiecas EUDR</i>) ES teritorijā tiek importētas (t.i., EUDR terminoloģijā – laistas ES tirgū) līdz 29.12.2024. ieskaitot, tad tām EUDR nepiemēro, neskatoties uz to, ka preces pēc šī datuma tiek tālāk pārdotas ES tirgū vai apstrādātas, pārstrādātas vai izmantotas citu EUDR 1. pielikumā minēto produktu ražošanai.</p> <p>Šajos gadījumos EK ir noteikusi (Q&A 8.3. un 9.1. punkti), ka operatora vai lielā tirgotāja pienākums ir tikai ievākt pierādījumus tam, ka šī prece tiešām ir laista ES tirgū pirms 30.12.2024. Pierādījumiem jābūt pietiekami pārlicinošiem un pārbaudāmiem.</p> <p>2) <u>Specifiski saistībā ar mikro/maziem uzņēmumiem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ja mikro/mazais uzņēmums pēc 29.06.2025. pārdod ES tirgū preci, kas laista ES tirgū (t.sk. importēta) pirms 29.06.2025., šādai precei EUDR nepiemēro, bet ir jāievāc pietiekami pierādījumi tam, ka šī prece tiešām ir laista ES tirgū pirms 30.12.2024; • Ja mikro/mazais uzņēmums pēc 29.06.2025. laiž ES tirgū preci, kas saražota, izmantojot preces, kas laistas tirgū pirms 30.06.2025., tad šādai precei EUDR nepiemēro; • Ja mikro/mazais uzņēmums pēc 29.06.2025. laiž tirgū preci, kas saražota, izmantojot preces, kas laistas tirgū pēc 30.12.2024. ar PPP, tad šādai precei EUDR piemēro pilnā apmērā; • Ja lielais uzņēmums pēc 30.12.2024. laiž tirgū preci, kas saražota, izmantojot no mikro/mazā uzņēmuma pirms 30.06.2025. nopirktas preces, tad lielajam uzņēmumam

		<p>tikai jāievāc pietiekami pierādījumi tam, ka attiecīgās izejvielas no mikro/mazā uzņēmuma tiešām tika nopirktas pirms 30.06.2025.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pierādījumiem jābūt pietiekami pārlicinošiem un pārbaudāmiem. <p>Kādus dokumentus var izmantot tirgū laišanas datuma pierādīšanai (Q&A 9.2.punkts):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Importētām precēm – muitas deklarācija 2) ES ražotām precēm – pavadzīmes, proforma rēķini, CMR līgumi (konvencija par kravu starptautisko autopārvadājumu līgumu). Papildus: liellopiem – krotālijas, koksnei – ciršanas apliecības 3) Jebkuri citi dokumenti, kas apliecina preces pāreju starp līguma pusēm; <p>ZM ieskatā - arī ražotāja kvalitātes sertifikāts ar ražošanas datumu var tikt izmantots kā pierādījums vai papildus pierādījums.</p>
10.	<ul style="list-style-type: none"> • Kurš, kādā veidā un kādā posmā uzraudzīs EUDR atbilstību? • Kas ir kompetentā iestāde Latvijā? LV ir pienākums paziņot, kas ir nacionālā kompetentā institūcija par EUDR ieviešanu. 	<p>Ņemot vērā, ka EUDR atceļ līdzšinējo t.s. Koksnes regulu jeb regulu Nr. 995/2010, attiecībā uz koksni EUDR kompetentās iestādes funkcijas pārņems (turpinās) Valsts Meža dienests.</p> <p>Attiecībā uz citiem EUDR 1. pielikumā minētajiem produktiem pašlaik vēl notiek diskusijas ZM resorā, kā arī starp ministrijām par kompetentās iestādes noteikšanu.</p>
11.	<p>Vai mazais uzņēmums var ievest preces ES teritorijā (<i>piemēram, šokolādi, muitas kods 1806</i>) līdz 2025.gada 30.jūnijam un pēc tam pārdot to lielam uzņēmumam pārstrādei, un tas, savukārt, piegādāt gatavos produktus no šīm izejvielām tirdzniecības tīklos?</p>	<p>Skaidrojums sniegts pie 9. punkta un 12. punkta.</p> <p>Papildus nosacījums:</p> <p>Ja uzņēmums EUDR 1. pielikumā minēto precī (t.sk. importēto) kā izejvielu vai sastāvdaļu izmanto tādas preces ražošanai, kas nav minēta EUDR 1. pielikumā, šādam galaproduktam EUDR nepiemēro, proti, par galaproduktu nav jāveic pienācīga pārbaude un nav jāiesniedz PPP.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ja minētajā situācijā uzņēmums EUDR 1. pielikumā minēto precī (izejvielu) ir importējis, tam par izejvielu jāveic pienācīga pārbaude un jāiesniedz PPP, - jo prece tika laista ES tirgū • Ja minētajā situācijā uzņēmums EUDR 1. pielikumā minēto precī (izejvielu) ir nopircis no cita ES operatora/tirgotāja, uzņēmumam EUDR nepiemēro (<i>bet ieteicams glabāt informāciju</i>)

12.	Kā ražotājs var pierādīt tirdzniecības tīkliem, ka preces tiek ražotas no izejvielām, uz kurām neattiecas EUDR prasības, jo izejvielas ES teritorijā ievada mazais uzņēmums laikā, kad uz tām vēl neattiecas EUDR prasības?	<p>ZM skaidro, ka saskaņā ar pašreizējo EUDR regulējumu 38. panta 3. punktā mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem EUDR nepiemēro līdz 2025. gada 29. jūnijam, proti, šādiem uzņēmumiem līdz minētajam datumam nav jāapliecina, ka tirgū laistā prece ir neatmežojša (nav jāveic pienācīga pārbaude, nav jāiesniedz PPP, nav nepieciešamas riska pārvaldības procedūras utt).</p> <p>ZM arī norāda, ka saskaņā ar EK vadlīniju 3. sadaļā (7. lpp.) sniegto interpretāciju, arī vidējie un lielle uzņēmumi tālāk piegādes ķēdē ir atbrīvoti no EUDR piemērošanas attiecībā uz savu preci, kuras ražošanā izmantoti tikai produkti, ko šādi uzņēmumi līdz 2025. gada 29. jūnijam iepirkuši no mazā vai mikrouzņēmuma.</p> <p>Līdz ar to šādam vidēja vai liela uzņēmuma ražotam produktam nav jāpierāda atbilstība EUDR prasībām, taču saskaņā ar EK vadlīnijās noteikto, uzņēmumam ir jāspēj pierādīt (ar dokumentiem vai citu informāciju), ka sākotnējais produkts tiešām bija laists tirgū līdz 2025. gada 29. jūnijam.</p> <p>Taču, ja produkta ražošanā izmantoti vēl arī citādi EUDR aptvertie produkti, uz kuriem attiecīgs piemērošanas izņēmums neattiecas, tad uz galaproduktu pilnā mērā attiecas EUDR prasības.</p> <p>ZM uzsver, ka EUDR 1. pielikumā minētajiem koksnes produktiem šāds izņēmums nav spēkā nevienā situācijā.</p> <p>Saskaņā ar EK vadlīnijās skaidroto, produkta ražošanas laiku vērtē pēc attiecīgās pirmpreces ražošanas (novākšanas) dienas vai liellopu produktiem – pēc dzīvnieka piedzimšanas dienas.</p>
13.	Ko darīt situācijā, ja lielais uzņēmums (ne MVU) ražošanai iepērk regulā esošo izejvielu no MVU? MVU nav jāveic pārbaude par izejvielas atbilstību (tātad nav PPP numurs), bet lielajam uzņēmumam pa ķēdīti tālāk jānodod kāds PPP numurs. Kā rīkoties?	<p>Ražotājam (lielajam uzņēmumam) būs pieejami PPP references numuri produktiem, kurus MVU uzņēmums ir iegādājies un tālāk pārdevis. Neskatoties uz to, ka MVU uzņēmumam pašam nav jāiesniedz PPP, tam tik un tā ir jāuzkrāj un jānodod piegādes ķēdē tālāk informācija par iepirkto produktu PPP references numuriem. Tādējādi tiek nodrošināta izsekojamības nepārtrauktība.</p> <p>Papildus ir jāņem vērā, ka importējot attiecīgu EUDR 1. pielikumā minētu produktu (izejvielu), importētāja kategorija (MVU vai ne-MVU) nav svarīga, jo prece tiek pirmo reizi laista ES tirgū, un par šādu preci arī MVU importētājam būs jāveic pienācīga pārbaude un jāiesniedz PPP. Tas izriet no saskaņā ar Q&A dokumenta 3.1. punkta pēdējā rindkopā sniegtā skaidrojuma.</p>
14.	Ja lielais tirgotājs iepērk saldumus no mazā ražotāja, kam nav pienākums iegūt PPP, kāda ir rīcība?	<p>Tirgotājam būs pieejami PPP references numuri produktiem, kurus mazais ražotājs ir izmantojis savu produktu ražošanā. Neskatoties uz to, ka mazajam ražotājam pašam nav jāiesniedz PPP,</p>

		<p>tam tik un tā ir jāuzkrāj un jānodod piegādes ķēdē tālāk informācija par iepirkto produktu PPP references numuriem. Tādējādi tiek nodrošināta izsekojamības nepārtrauktība.</p> <p>Papildus ir jāņem vērā, ka importējot attiecīgu EUDR 1. pielikumā minētu produktu (izejvielu), importētāja kategorija (MVU vai ne-MVU) nav svarīga, jo prece tiek pirmo reizi laista ES tirgū, un par šādu preci arī MVU importētājam būs jāveic pienācīga pārbaude un jāiesniedz PPP. Tas izriet no saskaņā ar Q&A dokumenta 3.1. punkta pēdējā rindkopā sniegtā skaidrojuma.</p>
15.	Kur var pārbaudīt valstu riska vērtējumu?	<p>Saskaņā ar EUDR 29. panta 1. punktu visas valstis tiks iedalītas kādā no trim riska līmeņiem – zema riska, standarta riska un augsta riska valsts.</p> <p>Saskaņā ar EUDR 29. panta 2. punktu valstu riska novērtējums tiks noteikts ar EK tiesību aktu ne vēlāk kā līdz 2024. gada 30. decembrim (t.i., valstu riska līmeni noteiks EK), bet līdz tam visas valstis tiek klasificētas kā standarta riska valstis.</p> <p>Iepriekš, pirms minētā EK tiesību akta pieņemšanas, valstu riska novērtējums nav pieejams.</p> <p>ZM informēs nozaru organizācijas, kad būs pieejama informācija par minētā EK tiesību akta projekta izstrādes procesu.</p> <p>Kā nosaka EUDR 29. panta 3. punkts, valsts riska līmenis tiek noteikts, pamatojoties uz objektīvu un pārredzamu EK novērtējumu, ņemot vērā jaunākos zinātniskos pierādījumus un starptautiski atzītus avotus, kā arī, balstoties uz virkni kritēriju, tostarp – atmežošanas un meža degradācijas temps, lauksaimniecībā izmantojamo zemju pieauguma temps, EUDR aptverto preču ražošanas tendences u.c.</p> <p>2024. gada 2. oktobrī vienlaikus ar paziņojumu par priekšlikumu atlikt EUDR piemērošanu par 12 mēnešiem, EK arī nāca klajā ar metodoloģiju, kas tiks izmantota valstu riska līmeņa novērtēšanai. Metodoloģija ir ietverta Eiropas Komisijas izstrādātā Starptautiskās sadarbības ietvara dokumenta pielikumā https://green-business.ec.europa.eu/publications/communication-commission-strategic-framework-international-cooperation-engagement-deforestation_en.</p> <p>EK savā 2024. gada 2. oktobra paziņojumā ir arī indicējusi, ka lielākā daļa valstu būs klasificētas kā zema riska valstis.</p>

16.	Vai TRACES sistēmā jebkurš uzņēmums varēs iegūt informāciju ievadot references numuru? Jo arī tirgotājiem ir pārbaudes pienākums (tā būs publiski atvērta sistēma)	<p>Jebkurš uzņēmums, kas būs reģistrējies kā ES informācijas sistēmu lietotājs, varēs TRACES NT sistēmā apskatīt informāciju par tam interesējošiem PPP, ievadot attiecīgo references numuru. Atkarībā no tā, vai iesniedzējs daļu informācijas būs noslepenojis (saskaņā ar datu aizsardzības noteikumiem), uzņēmumam, kurš iepazīstas ar attiecīgo PPP, var nebūt pieejama visa informācija par produktu, ja uzņēmumam nav pieejams unikālais QR kods.</p> <p>Kā skaidrots Q&A 7.3. punktā, reģistrēties TRACES NT sistēmā uzņēmums varēs, izmantojot tam piešķirto EORI numuru (piešķir importētājiem un eksportētājiem), PVN maksātāja numuru vai Uzņēmuma reģistrācijas numuru.</p> <p>Eiropas Komisijas izstrādātās instrukcijas TRACES NT sistēmas lietošanai pieejamas šeit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://circabc.europa.eu/ui/group/34861680-e799-4d7c-bbad-da83c45da458/library/f3241d53-c8dd-4ae1-8251-539c32b87077/details • https://green-business.ec.europa.eu/deforestation-regulation-implementation/deforestation-due-diligence-registry_en#training-and-user-manuals (video pamācība lapas sadaļā “Training and user Manuals”)
17.	Kādi rīki ir pieejami, lai pārbaudītu ražotāju, ģeolokāciju utt.?	<p>EK ir izveidojusi t.s. Meža observatoriju jeb meža uzraudzības rīku https://forest-observatory.ec.europa.eu/forest, kurā tostarp ir pieejams arī globālais meža pārklājums 2020. gadā - https://forest-observatory.ec.europa.eu/forest/gfc2020, ko var izmantot provizorisks novērtēšanai, piemēram, ievadot koordinātas, redzēt, vai šobrīd uzrādītā ražošanas ģeolokācija 2020. gadā nebija mežs. Tomēr EK ir atzīmējusi, ka šim rīkam nav tiesiska spēka un to nevar izmantot kā pierādījumu pienācīgas pārbaudes procesā.</p>
18.	Ja liels uzņēmums pērk no ES piegādātāja izejvielu, kas satur piem. kakao vai palmu eļļu, par ko iesniegts PPP. Kā no mūsu puses izpaudīsies "pienācīga pārbaude"? Vai var paļauties uz piegādātāja veikto pārbaudi?	<p><i>(jautājuma turpinājums) Vai jāizseko produkts līdz izcelsmes valstij, piem. Āfrikā, vai Malaizijā? Vai TRACES sistēmā varēs redzēt visu ķēdi?</i></p> <p>Ja minētā izejviela tiek importēta no trešās valsts, tad pilnu pienācīgo pārbaudi veic persona – importētājs, kas produktu importē ES, t.i., kārtro muitas procedūru “laišana brīvā apgrozībā”. Importētājs arī ir atbildīgs par pirmreizējā PPP iesniegšanu TRACES NT sistēmā.</p> <p>Saskaņā ar EUDR 4. panta 1. punktu, visiem tirgus dalībniekiem un tirgotājiem (t.sk. lieliem uzņēmumiem) pirms sava produkta laišanas tirgū ir jāveic pienācīga pārbaude, lai pierādītu, ka tas ir neatmežojošs. Taču EUDR 4. panta 9. punkts paredz atkāpi – ja tālākais piegādes ķēdes posms ir liels uzņēmums, tas drīkst neveikt pienācīgu pārbaudi tām izejvielām, par kurām</p>

		<p>tas ir pārliecinājies, ka pienācīga pārbaude bijusi veikta. Šajos gadījumos lielais uzņēmums savā PPP norāda izejvielas PPP references numuru.</p> <p>Tātad, jautājumā aprakstītajā piemērā lielajam uzņēmumam būtu jāpārliecinās, ka izejvielas importētājs ir veicis pienācīgu pārbaudi attiecīgajai izejvielai, to importējot.</p> <p>ZM norāda, ka saskaņā ar EUDR 4. panta 10. punktu, atsaucoties savā PPP uz agrāko PPP references numuriem, iesniedzējs saglabā atbildību par sava produkta atbilstību EUDR prasībām. EK ir paredzējusi, ka caur PPP references numuriem būs iespējams izsekot produkta piegādes ķēdei.</p> <p><u>Par pienācīgu pārbaudi un riska novērtēšanu:</u></p> <p>Saskaņā ar EUDR 12. panta 1. punktu operatoriem ir jāizveido pasākumu un procedūru ietvars pienācīgas pārbaudes veikšanai ar mēķi nodrošināt produktu atbilstību EUDR prasībām. Šim ietvaram jāietver pasākumi un procedūras datu ievākšanai un izvērtēšanai un riska mazinošo pasākumu veikšanai gadījumos, kad produkta neatbilstības risks ir nozīmīgs.</p> <p>Pienācīgas pārbaudes pasākumu un procedūru ietvaram jābūt veidotam atbilstoši katra uzņēmuma darbības un produktu specifikai un riska novērtēšanas kritērijiem jābūt izvēlētiem piemēroti šai specifikai.</p> <p>Iesniedzot jaunu PPP par konkrētu produktu, pat ja tas nācis no agrākos PPP jau apstiprinātas ģeoloģijas, pienācīga pārbaude jāveic no jauna (Q&A 1.13. punkts).</p> <p>Atbildība par ģeoloģijas koordinātu iegūšanu zemes gabaliem, kur ražota attiecīgā pirmprece, ir operatora/tirgotāja atbildība. Ja operators nevar iegūt visas nepeiciešamās koordinātas, produktu nedrīkst laist tirgū/eksportēt (Q&A 1.19. punkts).</p> <p>Operators/tirgotājs ir atbildīgs par iespējami precīzas ģeoloģijas norādīšanu/iegūšanu (Q&A 1.18. punkts).</p> <p>Operators/tirgotājs, veicot pienācīgu pārbaudi, var balstīties uz iepriekšējos piegādes ķēdes posmos saņemto informāciju, bet apstāklis, ka iepriekšējais ķēdes dalībnieks produktam ir veicis savu pienācīgo pārbaudi, neatbrīvo operatoru/tirgotāju no savas paša pienācīgas pārbaudes pienākuma (Q&A 1.23. punkts).</p>
19.	Papīra un kartona iepakojums, ko izmanto pārtikas produktiem - kādas darbības ir veicamas dažādās situācijās?	<p><i>(jautājums turpinājums) Piemēram, pārtikas mazumtirgotājs (i) gan iepērk pats iepakojumu no iepakojuma tirgotāja (vai pa tiešo no ražotāja), ko izmanto veikalos ražotiem produktiem (piemēram hotdogiem, burgeriem), (ii) gan arī ražotāji piegādā produktus papīra iepakojumos (piemēram sviestmaizes), kas ir kopā ar plastmasu, lai nodrošinātu produkta kvalitāti – šajā gadījumā produkts no ražotāja tiek nopirkts ar iepakojumu. Vai arī (iii) tās ir papīra uzlikas uz salātu plastmasas iepakojuma. Kāds rīcības plāns ir šajos gadījumos?</i></p>

		<p>Piemēram, ja ražotājs pārdod iepakojuma materiālu pārtikas ražotājiem, lai laistu tirgū un aizsargātu pārtikas produktu transportēšanu, nepārdodot iepakojumu kā galaproduktu patērētājiem, EUDR 1.pielikumā Koksnes kods 4415 jāsaprot šādi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ja kāds no attiecīgajiem iepakojumiem tiek laists tirgū vai eksportēts kā atsevišķs produkts (t.i., atsevišķs iepakojums), nevis kā cita produkta iepakojums, tas tiek dokumentēts saskaņā ar Atmežošanas regulu, un tādēļ tiek piemērotas uzticamības pārbaudes prasības. • Ja iepakojumu, kas klasificēts ar Koksnes kodu 4415, izmanto, lai “atbalstītu, aizsargātu vai pārvadātu” citu produktu, uz to Atmežošanas regulas prasības neattiecas. • Iepakojamais materiāls, ko izmanto tikai kā iepakojuma materiālu, lai atbalstītu, aizsargātu vai pārvadātu citu tirgū laistu produktu, nav attiecīgs koksnes produkts 1.pielikumā definētajā nozīmē, neatkarīgi no Koksnes koda.
20.	Vai atmežotā teritorijā var iegūt kūdru?	<p>Kūdra šobrīd nav iekļauta EUDR 1. pielikumā jeb regulas aptverto produktu sarakstā, līdz ar to EUDR šobrīd neierobežo kūdras iegūvi. Bet turpmākajā regulas pārskatīšanas procesā procesā šis jautājums var tikt ietekmēts, jo jau šobrīd EUDR 34. panta 2. punktā ir iezīmēta iespējama nepieciešamība paplašināt regulas tvērumu arī ar citām ekosistēmām, piemēram, mitrājiem.</p>
21.	Vai EUDR piemēro liellopu piespiedu nokaušanas (brāķēšana, slimības) gadījumos un kādai jābūt rīcībai?	<p>EUDR attiecas uz un PPP ir jāiesniedz par tiem EUDR 1. pielikumā minētiem produktiem, kurus paredzēts laist ES tirgū, tālākpārdot ES tirgū vai no ES eksportēt (visos gadījumos jābūt īpašnieka maiņai) un kuri tādējādi ir paredzēti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apstrādei/pārstrādei; • Izplatīšanai par maksu vai bez maksas; • Saimnieciskās darbības veikšanai. <p>Ja dzīvnieku pēc piespiedu kaušanas paredzēts utilizēt, - šie gadījumi nepakļaujas EUDR (<i>ZM ieskatā</i>) un PPP nav jāsniedz.</p> <p>Ja piespiedu nokaušanas rezultātā iegūto gaļu un/vai ādas drīkst izmantot, tad rīcībai jābūt tāpat kā attiecībā uz veselīgiem nokautiem liellopiem (t.i., atbilstoši piemēro EUDR).</p> <p>Papildus, attiecībā uz liellopiem Q&A dokumenta 1.25. punkta pēdējā rindkopā ir skaidrots, ka EUDR netiks piemērota nevienam no liellopa iegūtam EUDR 1. pielikumā minētajam produktam, ja liellops bija dzimis pirms regulas spēkā stāšanās, t.i., pirms 2023. gada 29. jūnija.</p>

22.	Vai katram produktam vajag savu PPP vai var vienā paziņojumā aptvert vairākus?	<p>Saskaņā ar pašreiz EK skaidroto (Q&A 5.19. punkts), viens PPP var aptvert vairākas fiziskas produktu partijas/piegādes. Vienā PPP var ietvert arī vairākus EUDR 1. pielikumā minētus produktus (atšķirīgus pēc KN koda).</p> <p>Viena PPP maksimālais lielums informācijas sistēmā nevar pārsniegt 25 MB.</p> <p>PPP var ietvert partijas/piegādes ne vairāk kā 1 gadam uz priekšu (skaitot no PPP iesniegšanas dienas).</p> <p>Tomēr visiem attiecīgajā PPP iekļautajiem produktiem ir jābūt atbilstošiem EUDR prasībām, - tāpat par visiem jābūt veiktai pienācīgai pārbaudei, kuras rezultātā ir iegūti pierādījumi tam, produktu neatbilstības riska nav vai tas ir nenozīmīgs.</p> <p>Lai sekmētu šādas pārlicības gūšanu, PPP nevar attiecināt uz produktiem, kurus plānots saražot no EUDR 1. pielikumā minētajām pirmprecēm (liellops, soja, kakao, eļļas palma), kuras uz PPP iesniegšanas brīdi vēl nav saražotas (liellopam – dzimšanas diena, pārējiem – novākšanas periods).</p> <p>Jebkurā gadījumā, PPP ir jāiesniedz pirms tajā ietvertie produkti tiek laisti tirgū/eksportēti.</p> <p>Kad viss attiecīgajā PPP ietvertais viena produkta (pēc KN koda) norādītais daudzums ir sasniegts (laists tirgū/eksportēts), par nākamajiem šī produkta daudzumiem atkal ir jāiesniedz PPP, pirms tos laiž tirgū/eksportē.</p> <p>Ja operators/tirgotājs nelaiž tirgū/eksportē visu attiecīgajā PPP norādīto viena produkta (pēc KN koda) daudzumu, kompetentā iestāde var pieprasīt pamatojumu un pierādījumu atšķirībai starp PPP norādīto un faktiski realizēto daudzumu.</p>
23.	MVU kritēriji – kāds ir apgrozījuma sliekšnis vidējam uzņēmumam – 40 milj. EUR vai 50 milj. EUR?	<p>ZM skaidro, ka Atmežošanas regulas 2. panta 30. punktā ir skaidrots, ka mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu atbilstības rādītāji jāvērtē atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/34/ES 3. punktā dotajām definīcijām. No minētajām definīcijām, t.i., Direktīvas 3. panta 3. punkta izriet, ka vidējā uzņēmuma apgrozījuma kritērijs ir 40 miljoni EUR.</p> <p>Kā arī, kā ir skaidrojusi Komisija, Atmežošanas regulā nav jāvērtē saistītie uzņēmumi jeb uzņēmumu grupas. Šis aspekts ir arī pasniegts Q&A 3.13. punktā, proti, ka pienākums veikt pienācīgu pārbaudi attiecas uz Atmežošanas regulas 2. panta 20. punktā minētām “personām”, neatkarīgi no tā, vai šīs personas ir vai nav biedri kādā uzņēmumu grupā. Atmežošanas regulas kontekstā “persona” ir uzņēmums, kas produktu laiž vai dara pieejamu tirgū, proti – ražotājs, importētājs vai eksportētājs, un katrā situācijā tiek vērtēts individuāla uzņēmuma līmenis.</p> <p>Savukārt 50 miljoni EUR kā viens no sliekšņiem vidējā uzņēmuma statusam tiek izmantots valsts atbalsta pasākumos, kur ir stingri nosacījumi un ierobežojumi atbalsta saņemšanai un atbalsta pretendents tiek vērtēts kopā ar saistītajām personām (t.i., kā uzņēmumu grupa).</p>

		<p>https://www.liaa.gov.lv/lv/programmas/noderigi/maza-videja-komersanta-statuss</p>
--	--	--

Šos valsts atbalsta nosacījumus nosaka Komisijas regula (ES) Nr. 651/2014.

ZM uzsver, ka Atmežošanas regula nav skatāma kontekstā ar valsts atbalsta piemērošanas nosacījumiem.